

XII. VLASTNICKÁ, PRÁVNÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ ČR

Ke konci roku 2004 byl do registru ekonomických subjektů (dále jen registr) zapsán celkem 2 352 601 podnikatelský subjekt (fyzické osoby s podnikatelským oprávněním, všechny právnické osoby a od roku 2001 i organizační složky státu), z toho jsou 1 774 263 soukromí podnikatelé (podnikající podle živnostenského zákona č. 455/91 Sb. a samostatně hospodařící rolníci zapsaní i nezapsaní v obchodním rejstříku). Počet soukromých podnikatelů zapsaných v registru průběžně stoupá, v porovnání s koncem roku 2003 byl ve sledovaném období vyšší o 2 319 jednotek.

Údaje v tabulkách o počtu subjektů zapsaných v registru však nevypovídají o počtu ekonomických subjektů vyvíjejících činnost v uplynulém období. Údaje o počtu skutečně podnikajících subjektů lze pouze odhadnout. Na základě porovnání údajů s ostatními administrativními registry a na základě výsledků statistických šetření prováděných u nově vzniklých subjektů vyplývá, že z celkového počtu v registru zapsaných ekonomických subjektů vykonává činnost dlouhodobě 50 - 55% subjektů.

Počet ekonomických subjektů podle právních forem ke konci období

	2002	2003	2004
Celkem:	2 223 745	2 325 977	2 352 601
z toho: právnické osoby	406 295	443 176	466 317
z toho: obchodní společnosti	220 461	232 204	244 537
z toho: akciové společnosti	15 260	15 903	16 403
družstva	12 085	13 078	13 334
státní podniky	995	899	803
ostatní	172 754	196 995	207 643
soukromí podnikatelé	1 708 204	1 771 945	1 774 264
V tom: živnostníci	1 607 151	1 671 031	1 674 595
samostatně hospodařící rolníci	101 053	100 914	99 669

Soukromí podnikatelé tvoří nejrozsáhlejší část registru - 75,4 %. Z celkového počtu 1 774 264 soukromých podnikatelů převládá většina - 94,4 % podnikatelů má oprávnění k podnikání podle živnostenského zákona. Jejich počet vzrostl od konce roku 2003 o 3 564 osob, počet samostatně hospodařících rolníků se od konce roku 2003 mírně snížil o 1 245 subjektů.

V části registru, týkající se **právnických osob**, jsou neustále rostoucí skupinou obchodní společnosti. Od konce roku 2003 jejich počet vzrostl o 12 333 jednotky. Obdobně se vyvíjela i skupina akciových společností (jako subkategorie obchodních společností). Počet akciových společností se za poslední rok zvýšil o 500 subjektů.

Kategorie (právní forma) státních podniků, sledovaná z hlediska postupu privatizace, resp. odstátňování hospodářské sféry, ukazuje na trvalý pokles počtu státních podniků v národním hospodářství. Od konce roku 2003 klesl jejich počet o 96 subjektů.

V družstevním sektoru došlo k menšímu nárůstu počtu družstev. Ke konci sledovaného období jde o přírůstek 256 subjektů proti konci roku 2003. Z celkového počtu družstev 12,1% tvoří družstva se zemědělskou činností. Nejrozsáhlejší skupinou jsou zde činnosti v oblasti nemovitostí včetně služeb pro podnikání, výzkum a vývoj (74,0 % subjektů).

Z hlediska činnostní struktury (podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností - OKEČ) u soukromých podnikatelů převažují činnosti na úseku obchodu (29,8 % subjektů) a činnosti v oblasti nemovitostí včetně služeb pro podnikání, výzkum a vývoj (18,0 % podnikatelů). Následují činnosti ve zpracovatelském průmyslu (15,1 % subjektů) a aktivity ve stavební činnosti (12,8 % podnikatelů). Ostatní skupiny činností jsou zastoupeny v rozmezí od 1 % do 10 %.

U obchodních společností je zaměření z hlediska činností obdobné. Největší skupinu tvoří společnosti na úseku obchodu (41,1 %), dalšími významnými skupinami jsou společnosti v oblasti nemovitostí a služeb pro podnikání (26,1 %) a společnosti ve zpracovatelském průmyslu (12,7 %).

Počet jednotek podle vybraných OKEČ ke konci období

	2002		2003		2004	
	celkem	z toho pod zahr.kontrolou	celkem	z toho pod zahr.kontrolou	celkem	z toho pod zahr.kontrolou
Celkem	2 223 745	104 709	2 325 977	108 960	2 352 601	120 770
z toho: zemědělství a lesnictví	130 766	1 198	133 879	1 299	133 875	1 527
zpracovatelský průmysl	293 977	9 137	305 272	9 553	306 789	10 629
stavebnictví	241 303	18 250	256 273	19 076	263 657	21 715
obchod	660 667	50 204	667 757	50 494	657 600	54 154
činn.v oblasti nemovitostí a služeb pro podnikatele	388 579	21 019	426 402	23 342	444 369	26 902

Počet ekonomických **subjektů pod zahraniční kontrolou** neustále roste, od konce roku 2002 do konce roku 2003 vzrostl o 4 251, za další rok o 11 810 subjektů. Největší navýšení zde zaznamenaly subjekty, zabývající se obchodem (o 3 660 jednotek), což představuje 31,0 % celkového ročního nárůstu. Další skupinou, u níž došlo k velkému navýšení, jsou činnosti v oblasti nemovitostí včetně služeb pro podnikání, výzkum a vývoj, jejichž počet se zvýšil o 3 560 jednotek. Podíl ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou na počtu právnických osob se zvýšil z 24,6 % v roce 2003 na 25,9 % v roce 2004. Z hlediska činnostní struktury převažují u těchto subjektů činnosti na úseku obchodu (46,3 %), dále činnosti v oblasti nemovitostí a služeb pro podnikatele (22,3 %) a činnosti ve stavebnictví (18,0 %).